

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

✉: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 917/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

397/2010. (VIII. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2009. november 6-án előterjesztett **panaszát** a 2010. augusztus 25-én – Fráterné dr. Ferenczy Nóra testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – az Egri Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély mértékben sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2009. november 6-án, a Testület honlapján elérhető elektronikus bejelentőlapra tett panaszt. Néhány szavas panaszában előadta, hogy nem volt formaruhában, nem állt alakzatban és a rendőri intézkedést hivatali visszaélésnek, túlkapásnak minősítette.

A Testület felhívására 2009. november 26-án postára adott levelében kiegészítette és aláírásával megerősítette panaszát.

A panaszos „2009. november 4-én este az 1956-os forradalom és szabadságharc hőseire való megemlékezésen” vett részt E. városban, az ’56-os emlékműnél. A rendezvény végeztével a rendőrök igazoltatták, elkérték a lakcímkártyáját és személyi igazolványát. Ezeket igazolás céljából adta át, azonban elvitték, és amíg vissza nem vitték, a panaszost nem engedték „ellépni a rendőrautó mellől”.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

Amikor a panaszos közölte a rendőrrel, hogy a laccímkártyát nincs joga elkérni, a rendőr megfenyegette, hogy ha nem adja át, órákig is ott állhat. A panaszos adatait felírták, azonban ennek okát kérdésére sem közölték, mint ahogy nem tájékoztatták az igazoltatás okáról sem.

Álláspontja szerint az igazoltatás nem zajlott jogszerűen, az intézkedés megkezdése előtt az eljáró rendőr „nem köszönt, nem mutatkozott be”. A panaszos ennek kapcsán hivatkozik a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 20. § (2) és 92. § (1)–(2) bekezdéseire.

Az igazoltatás közben több rendőr odament a panaszoshoz, átvették a panaszos iratát az intézkedő rendőrtől. Ezt a panaszos kifogásolja, mert véleménye szerint az iratok megtekintésére „kívülálló” nem jogosult, csak az, aki intézkedik. Ez a rendőr az intézkedésbe „beleszólt”, például közölte, hogy a laccímkártyát kötelező átadnia – ezért a panaszos számára követhetlenné vált, hogy ki intézkedik valójában vele szemben.

Az Rtv. 29. §-ának (2) és (8) bekezdéseire hivatkozva a panaszos levezeti, hogy jogtalanul kérték el tőle laccímkártyáját, ennek átadását megtagadta, ezután „az intézkedés elvesztette jogszerűségét, e pillanattól a jogtalanság talaján álló cselekmény vette kezdetét”. Álláspontja szerint az igazoltatás az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján a személyazonosság megállapítására korlátozódhat, ennek igazolását követően „az intézkedés időben tovább nem folytatható”.

A panaszos szerint a személyes adatait anélkül rögzítették, hogy annak jogszerű alapja lett volna, nem volt olyan körülmény, amely az Rtv. 29. § (3) bekezdése szerint az adatrögzítést indokoltta tette volna. Hivatkozott a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 3. § (1) b) pontjára és az 5. § (1) bekezdésére, amely tiltja a jogalap nélküli, készletező adatgyűjtést.

Összefoglalóan elmondta, hogy az intézkedések számára „komoly hátrányt okoztak”, barátai, ismerősei szeme láttára igazoltatták, fülük hallatára „fenyegették meg”, és úgy bántak vele, mint egy bűnözővel, ez számára megalázó is volt. Kérte panasza elbírálását és tájékoztatást arról, hogy az intézkedő rendőrökkel szemben indult-e a sérelmezett intézkedések miatt fegyelmi vagy más eljárás.

2) A Testület munkatársa a panaszbeadványban foglaltak pontosítása érdekében telefonon kereste meg a panaszost, aki kérdésre válaszolva előadta, hogy az igazoltatás során az intézkedő rendőr elkérte laccímkártyáját – amelyet ő át is adott –, majd rögzítette laccímét. Munkatársi kérésre a panaszos ígéretet tett továbbá arra, hogy a rendőrségi videofelvételen történő beazonosíthatósága érdekében fényképet küld magáról a Testület részére, azonban erre nem került sor.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) Az Egri Rendőrkapitányság vezetője válaszlevelében a történéseket – nagy részletességgel – az alábbiak szerint adta elő.

A kérdéses rendezvényt 2009. október 29-én 11 órakor írásban jelentették be az Egri Rendőrkapitányságon 2009. november 4-én 19 órától 20 óra 30 percig tartó időtartamra az [...] az '56-os emlékműhöz. A bejelentés szerint a szervező 50 fő részvételére számított, a rendezvény rendjét 10 fő rendező részvételével kívánták biztosítani. A bejelentő jelezte, hogy a megemlékezők közül kb. 25 fő az Új Magyar Gárda tagja, akik formaruhában vesznek részt a rendezvényen, azonban nem fognak alakzatban állni, és vezényszavak sem fognak elhangzani.

A bejelentés kapcsán 2009. november 2-án 13 órakor egyeztető tárgyalás megtartására került sor. Ezen felhívták a bejelentő figyelmét a Fővárosi Ítéltábla határozatára, amellyel jogerősen feloszlatta a Magyar Gárda Egyesületet, valamint arra, hogy a Magyar Gárda tagjainak a szervezetre utaló magatartása („zászlók, az alatt vonulás, masírozás”), illetve szervezett megjelenése nyilvános helyen szabálysértést valósít meg, vezetőjük ellen pedig büntetőeljárás kezdeményezésének van helye.

A bejelentés tartalma alapján a kapitányságvezető megállapította, hogy a rendezvény a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá tartozik, azzal összefüggésben biztosítási terv készült, a rendezvény idejére fokozott ellenőrzést rendeltek el – ez utóbbiról írásos utasítást nem adtak ki.

A levél részletesen hivatkozik a Fővárosi Ítéltábla ítéletére. A hivatkozás szerint a bíróság értelmezésében a feloszlított szervezethez tartozás kellékei, jellemzői, jelzői a zárt alakzatban vonulás, a vezényszavak használata, az egyenruha viselése, az elhangzó beszédek tartalma és a zászlók, transzparenszek jelenléte. „A másodfokú ítélet 20-ik oldalán az ítélethozó kifejti, hogy ezen elemek is részei voltak annak, mely a társadalom tagjaiban – az összes körülményt együtt értékelve, de nem feltétlenül a felsorolt feltételeket együttesen megjelenítve, tanúsítva – félelmet, riadalmat, megbotránkozást keltettek a Magyar Gárda részéről és amelyek (többek között) jelentős szerepet játszottak a szervezet társadalomellenessé nyilvánításában és megszüntetésében.”

A válaszlevél a továbbiakban a rendezvény biztosításáról a biztosítás parancsnoka és a rendbiztos által közösen készített jelentést idézi (lásd II. 4. pont). A rendezvénnel összefüggésben keletkezett jelentésekhez az alábbi megjegyzéseket fűzi.

Az intézkedő járőrök a kapitányságvezető megállapítása szerint rendszeresített egyenruhát, szolgálati öltözetet viseltek, az azonosító számot tartalmazó jelvényt azon az előírásoknak megfelelően helyezték el.

Az igazoltatások ugyanakkor nem minden esetben a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) előírásai szerint zajlottak, az eljáró rendőrök közül hárman nem tettek eleget az idézett jogszabály 4. § (1) és (6) bekezdéseiben foglalt követelményeknek, ezért ellenük fegyelmi eljárás indult.

2) Az iratokhoz csatolt jegyzőkönyv tanúsága szerint a rendezvény bejelentéséről 2009. november 2-án 13 órakor egyeztető tárgyalást tartottak.

A hatóság eljáró tagja a bejelentővel közölte, hogy a Fővárosi Ítéltábla helyben hagyta a Fővárosi Bíróság ítéletét a Magyar Gárda feloszlításáról. Felhívta a rendező figyelmét, hogy a

Magyar Gárda tagjainak szervezett megjelenése nyilvános helyen szabálysértést valósít meg, vezetőjük ellen pedig büntetőeljárás kezdeményezhető. A szabálysértést az követi el, aki „szervezetten utal a Magyar Gárdára”, például zászlókkal, a zászlók alatti vonulással, masírozással.

A jegyzőkönyv szerint a bejelentő válaszában előadta, hogy „az Új Magyar Gárda zászlaja nem fog megjelenni, a gárdatagok nem fognak alakzatba állni, nem lesz egységes öltözet, sem a szervező részéről köszöntés, nem lesznek vezényszavak, nem lesz vonulás”.

A rendezvény jogszerű lebonyolításával kapcsolatos tudnivalókat – a rendezvényt a rendőrség tudomásul vette, biztosításáról gondoskodik, melyek a gyülekezési jog gyakorlásának törvényben szereplő korlátai, milyen esetekben kerülhet sor az oszlatásra, az esetlegesen felmerülő jogellenes cselekmények típusait – külön rendőrségi tájékoztató levélben rögzítették, illetve a tudnivalókra a helyszínen a rendbiztos újra felhívta a bejelentő figyelmét.

3) A rendezvénnyel kapcsolatos rendőri feladatokról biztosítási terv készült, amely szerint a rendezvény lebonyolításához a szervező rendőri biztosítást nem kért. A rendezvénnyel kapcsolatosan nem jutott a rendőrség tudomására olyan tény, amely a rendezvény békés lebonyolítását veszélyeztetné.

A terv utalt az ítéltáblai határozatról, az Új Magyar Gárda részvétele esetén potenciálisan megvalósuló szabálysértésről és bűncselekményről adott és a fentebb hivatkozott jegyzőkönyvben is rögzített kioktatásra.

A terv egyénre és tevékenységre lebontva rögzíti a rendőri fellépés kereteit, például az intézkedési és jelentéstételi kötelezettséget szabálysértés és bűncselekmény észlelése esetén.

4) A biztosítás parancsnoka és a rendbiztos közös jelentésükben az alábbiakat rögzítették.

A rendezvényt megelőzően eligazításra került sor, amelyen részt vett a biztosításban közreműködő állomány. Ennek során többek között ellenőrizték a rendőrök ruházatát, és megállapították, hogy azon az előírásoknak megfelelően viselték a részükre kiadott azonosító számot, illetve jelvényeiket, a civil ruhás dokumentálók rendelkeztek szolgálati igazolvánnyal.

A rendezvény megkezdése előtt megjelent a helyszínen a biztosítás parancsnoka, a rendbiztos pedig felvette a kapcsolatot a bejelentővel, szervezővel, és arról tájékozódott, hogy a rend fenntartása érdekében a szervező milyen intézkedéseket tett, illetve tervez, továbbá felhívta figyelmét az egyeztetésen elhangzott tájékoztatásra, a bejelentési jegyzőkönyvben foglaltakra, azok megtartására.

A helyszínen ekkor már jelen volt egy körülbelül 30 fős, „a felosztatott Magyar Gárda egyenruhájára teljes mértékben hasonlító” ruházatot viselő csoport: „fekete színű bomber dzseki, fehér színű oroszlán jelképpel a hátán, árpádsávós nyakkendőben, fekete nadrágban és fekete bakancsban, fekete sapkában”.

A rendezvény 19 óra 3 perckor megkezdődött, a Himnusz elhangzását megelőzően az egyenruhát viselő résztvevők az emlékművel szemben két soros oszlopban, egyértelműen alakzatban helyezkedtek el, mögöttük álltak a szimpatizánsok, kb. 40 fő. A két sorral szemben, az emlékmű mellett két egyenruhás személy árpádsávos zászlókat tartott – a Himnusz kezdetekor a katonai tiszteletadásnak megfelelően megdöntve –, és további két egyenruhás személy állt az emlékmű két oldalán. A jelentés szerint a tiszteletadás fenti módja – a zászló megdöntése – katonai jelleget tükrözött, mivel az a Magyar Köztársaság Rendőrségének Alaki Szabályzatáról szóló 8/1999. ORFK Utasításban is szereplő módon zajlott.

A Himnusz elhangzását követően, 19 óra 5 perckor a rendbiztos a bejelentőhöz ment, és közölte, hogy főszervezőként szólítsa fel a jelenlévőket a szabálysértés abbahagyására, az alakzat megszüntetésére. Erre a bejelentő ígéretet tett, és felszólította a jelenlévőket, hogy menjenek hozzá közelebb, azonban ennek a résztvevők nem tettek eleget, és a felszólítást a bejelentő nem ismételte meg.

A bejelentő 19 óra 6 perckor kezdte meg beszédét, utalt arra, hogy nem köszönheti a megszokott módon a jelenlévőket, mert az szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül. Ekkor valaki bekiabálta, hogy „Adjon az Isten!”, amire szétszórt „Szebb jövőt!” válasz hangzott el, majd egy mondat végére beszúrva a beszédében a bejelentő mégis azt mondta, hogy „Adjon az Isten!”, amire az egyenruhát viselők hangosan, kórusban válaszoltak, hogy „Szebb jövőt!”. A jelentés szerint ez a tevékenység egyértelműen a bíróság által felosztatott Magyar Gárdára utalt, annak jellegzetes köszöntése volt. A kétsoros alakzat a rendezvény teljes ideje alatt megmaradt.

A rendezvény végén, 19 óra 25 perckor a biztosítás parancsnoka utasítást adott ki, hogy a rendőrök az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. r. (a továbbiakban: Szabs.r.) 10/C. §-a és az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján kezdjék meg a szabálysértést megvalósító személyek igazoltatását, mivel a közbiztonság és közrend védelme érdekében tisztázni kellett ezen személyek személyazonosságát.

A biztosítás parancsnoka és a rendbiztos a biztosításban részt vevő rendőri állománnyal felvonulva a törvény nevében felszólította az alakzatban álló egyenruhás csoport tagjait, hogy vonuljanak a tér bal oldalára, ahol velük szemben szabálysértés elkövetése miatt igazoltatásra fog sor kerülni. Az igazoltatás biztonsági körgyűrűben zajlott, amellyel az igazoltatottakat a rendőrök elválasztották a szimpatizáns csoporttól. Az igazoltatás során igazoltató lapokat töltöttek ki. Az intézkedő rendőrök közölték nevüket, rendfokozatukat, az igazoltatás jogalapját, annak következményét. A már igazoltatott személyeket a tér bal oldalára irányították, ahol a biztosítás parancsnoka ismételten közölte velük, hogy cselekményükkel szabálysértést követtek el, és ellenük szabálysértési feljelentést tesz az Egri Rendőrkapitányság.

A jelentés hivatkozik az Rtv. 13. § (1) bekezdésében foglalt intézkedési kötelezettségre, amely a konkrét esetben az ismertetett körülmények miatt az egyenruhát viselő, alakzatban álló személyek esetében fennállt, azonban a jelenlévő szimpatizánsokkal szembeni fellépést nem tett szükségessé. A jelentés szerint az intézkedések során a rendőrök e mellett eleget tettek az Rtv. 15. § (1) bekezdésében foglalt arányossági követelménynek, hiszen – személyes meggyőzés és egyeztető tárgyalás útján – mindent megtettek a tényleges rendőri fellépés elkerülésére.

A képfelvételek készítésének jogalapját az Rtv. 42. § (1) bekezdése teremtette meg, a felvételeket a szabálysértési eljárásban felhasználták, továbbá azok az előállított személy testi sértetlenségét is tanúsítják.

A rendezvény kapcsán 29 személyt igazoltattak, 28 fővel szemben készült szabálysértési feljelentés, 1 fővel, a bejelentővel szemben büntetőfeljelentést tettek, és nyomozást rendeltek el. Az igazoltatások mintegy húsz percet vettek igénybe, ezt követően a rendőrség álláspontja szerint már szabálysértést nem valósított meg az érintettek jelenléte, ezért – bár a helyszínen maradtak –, velük szemben további intézkedésre nem volt szükség.

A rendezvény bejelentőjével, szervezőjével a rendbiztos 19 óra 46 perckor közölte – napszaknak megfelelő köszönés, nevének és rendfokozatának közlése után –, hogy magatartásával bűncselekményt valósít meg, ezért előállítják az Egri Rendőrkapitányságra. A jelentés szerint erre azért került sor, mert a körülményekből nyilvánvaló volt, hogy ő a helyszínen megjelent, formaruhát viselő gárdisták vezetője. A rendőrség álláspontja szerint fennállt a gyanú, hogy a feloszlatastról hozott, már hivatkozott jogerős bírósági döntésre figyelemmel a Btk. 212/A. §-ába ütköző „egyesülési joggal visszaélés” vétsége valósult meg.

A bejelentőt a helyszínen igazoltatták, majd az előállító járműhöz kísérték, és ott átvizsgálták a ruházatát, végül a rabszállítóval a kapitányságra vitték. A rendőrkapitányság előtt az előállítás kapcsán nagyobb tömeg – mintegy hetven fő – gyűlt össze, ezért az épület védelmét, továbbá a szolgálatot teljes körben (például a városba bevezető útszakaszokon) megerősítették. (A tömegből kivehető volt, hogy gárdistákat értesítenek arról, hogy mi történt Egerben, és kéri, hogy jöjjenek oda minél többen.) A tömegben a helyi [...] szervezet több vezetője is megjelent, valamint a [...] zászlói is láthatóak voltak. A tömeg hangosan skandálta – egyebek mellett – az előállított személy nevét, akinek 23 óra 13 perckor bekövetkezett szabadon bocsátását követően a tömeg kb. 10 perc alatt magától szétoszlott. Ezt követően megerősített járőrszolgálat biztosította a közrend fenntartását, hat mozgó csoportot hoztak létre, majd november 5-én 0 óra 46 perckor ezt is megszüntették.

A jelentés kitér arra is, hogy a városba vezető utakon felállított áteresztő pontokon összesen 29 olyan személyt igazoltattak, akik a Magyar Gárdához tartoztak, és akik más megyéből érkeztek. Egy személytől vettek el egy baseballütőt mint közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, és a járműátvizsgálások során gázálcokat, testvédő felszereléseket találtak a rendőrök.

5) A panaszossal szemben szabálysértési feljelentés készült a Szabs. r. 10/C. §-ába ütköző, „feloszlattott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel” szabálysértésének elkövetése miatt. A feljelentés a jelentéssel egyezően írja le az eseményeket és a szabálysértést megalapozó körülményeket (egyenruha, alakzat, köszöntés, zászló).

6) A rendőrség által az eseményről készített felvételen látható, amint a helyszínen egy nagyobb létszámú csoport tart megemlékezést, zászlókkal. Egy elkülöníthető csoport sorokban áll katonai jellegű sapkában, egyforma kabátban, melyen elől árpádsávós címer, hátul a Magyar Gárdával azonosítható oroszlanos címer látható.

A bejelentő megemlékező beszédében a következők hangzanak el.

„Elnézést, hogy nem a tölem megszokott módon kell köszöntenem, »Adjon az Isten!«-nel az itt megjelenteket, ugyanis felhívták rá a figyelmemet, hogy ez az én számból szabálysértésnek vagy bűncselekménynek minősül.” Ezt követően a köszöntés és a rá adott („Szebb jövőt!”) válasz hallatszik a tömegből. A beszéd végén a bejelentő a következőt mondja: „...úgyhogy csakazértis: Adjon az Isten!”, amelyre a tömeg „Szebb jövőt!” kiáltással válaszol. Ezt követően további beszédek következtek. A rendezvény végén a bejelentő elbúcsúzik, közli, hogy még a Szózat és a Székely himnusz következik.

A rendőrségi felvételen ezt követően az igazoltatás képsorai következnek. Az elkülönített formaruhás csoport tagjait egyesével szólítják, az egyik rendőr közli a tömeggel, hogy „két kollégám fogja Önöket igazoltatni”, majd a szólított személyeknek az igazoltatást végző személy bemutatkozik, közli a rendfokozatát és azt is, hogy az Egri Rendőrkapitányságról jött. Hallható az is, hogy „a közbiztonság érdekében igazoltatni fogjuk”. Az intézkedések végén elhangzik az is, hogy „az intézkedést befejeztem, távozhat”.

Ezt követően az egyedileg igazoltatott személyeket csoportba terelik a rendőrök, és az egyik eljáró rendőr közli, hogy az igazoltatottakkal szemben az Egri Rendőrkapitányság szabálysértési feljelentést fog tenni, és megkérdezi őket, hogy megértették-e a tájékoztatást. A rendőrök az intézkedést kifejezetten higgadtan hajtják végre, a résztvevők részéről őket érő szóbeli provokációkra nem reagálnak.

A rendezvény bejelentőjének szintén bemutatkozik egy rendőr, és közli, hogy bűncselekményt követett el, ezért előállítják, és megkérdezi, hogy önként az autóhoz megy-e, vagy testi kényszert kell alkalmazniuk. A bejelentő önként aláveti magát a rendőri intézkedésnek. A rendőrök kérdésre is csak azt közlik, hogy „bűncselekmény megalapozott gyanúja miatt” állítják elő, és azt mondják, hogy magát a konkrét bűncselekményt majd bent fogják vele közölni.

Ezt követően a bejelentőt két oldalról a karjánál megfogva két rendőr az autóhoz kíséri, ahol – miután két kezét az autó oldalára tette – egy rendőr a ruházatát átvizsgálja. Miután a bejelentővel a rendőrségi jármű elhajt, a helyszínen maradtak között az hangzik el, hogy ők is a rendőrkapitányság elé mennek.

Későbbi felvételeken a tömeg látható a rendőrkapitányság előtt, melynek tagjai fáklyával várják a bejelentőt. A bejelentő szabadítását követően, amikor ő a tömeghez ér, újra elhangzik a Magyar Gárda köszöntése és arra a tömeg választ ad.

7) A panaszos igazoltatása a rendőrség által rendelkezésre bocsátott felvételen nem azonosítható. A felvételen az látható, hogy más igazoltatottak esetében az intézkedő rendőrök a 6) pontban leírtak szerint jártak el. Az is követhető, hogy más esetekben az igazoltatott személyeket nem engedik a tömeghez visszatérni, kéri, hogy a másik irányba menjenek, hogy el lehessen különíteni, kit igazoltattak már, és kit kell még igazoltatni. Az elkülönítve várakozó, már igazoltatott személyek esetén látható, amint velük egy rendőr közli, hogy szabálysértési feljelentést fognak velük szemben tenni, és megkérdezi, hogy megértették-e. Az igazoltatott személyek soraiból hallatszik, hogy panaszt tehetnek, és ekkor alakul ki az a döntés, hogy a rendőrkapitányságon nyújtsanak be panaszt. Ezt követően a bejelentőt előállítják, és a tömeg a rendőrkapitányság elé vonul.

III.

A panaszos vitatta az adatrögzítés és az igazoltatás jogalapját, valamint azt, hogy az igazoltatás nem az előírt formások szerint zajlott, és lakcímkártyáját is elkérték tőle. Sérelmezte, hogy nem tudta megállapítani azt, hogy ki fogatosította az intézkedést vele szemben, mivel az intézkedésben több rendőr is részt vett. Kifogásolta továbbá, hogy az intézkedés számára „komoly hátrányt okozott”, előadása szerint úgy bántak vele, mint egy bűnözővel.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszos emberi méltósághoz, tisztességes eljáráshoz, a személyes adatok védelméhez fűződő, a panaszhoz és békés gyülekezéshez való jogát.

1) A Testületnek először arról kellett állást foglalnia, hogy megfelelő jogalap birtokában történt-e a panaszos igazoltatása. A rendőrség a panaszos esetében az igazoltatás jogalapjaként az Rtv. 29. § (1) bekezdését, mögöttes jogalapjaként a Szabs. r. 10/C. §-ában foglalt szabálysértés elkövetését jelölte meg.

A Testület leszögezi, hogy az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint a szabálysértési felelősség vizsgálata nem tartozik hatáskörébe, azonban ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés, jogkorlátozás mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv.-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – az adott cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennállt-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Ennek vizsgálata nélkül ugyanis a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A konkrét esetben azt kellett a fentiek szerint vizsgálni, hogy a felosztatott társadalmi szervezetben való részvétel gyanúja (a) megfelelő jogalapot szolgáltatott-e az igazoltatásra, az adatok rögzítésére és (b) arányban állt-e ez a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával.

Külön vizsgálta a Testület, hogy (c) az igazoltatás során a lakcímkártya elkérésére jogszerűen került-e sor, (d) a rendőri fellépés során tiszteletben tartották-e az Rtv. 20. § (2) bekezdésében előírt formásokat, illetve (e) hogy megalázóan bántak-e a panaszossal az intézkedés során.

a) Az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint a „rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani”.

A rendőrség az igazoltatás végrehajtása kapcsán a közrend és közbiztonság védelmére hivatkozik, ennek mögöttes alapját pedig a Szabs. r. 10/C. §-a teremtette meg, miszerint szabálysértést követ el, aki „a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez”.

A szabálysértési tényállásból fakadóan egyértelmű, hogy annak megvalósulásához szükséges egy, a szervezet felosztatásról hozott jogerős, bírósági határozat. Az elkövetőnek pedig szándékosan, ezen bírósági döntés jogerőre emelkedésének tudatában kell kifejtene olyan magatartást, amely megfeleltethető a felosztatásról hozott döntésben jogellenesnek nyilvánított tevékenységnek.

A panaszos részvételével zajlott esemény bejelentőjének figyelmét a 2009. november 2-án tartott egyeztető tárgyaláson kifejezetten felhívták a Magyar Gárda felosztatásáról hozott jogerős döntésre. A Fővárosi Ítéltábla 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát felosztató elsőfokú ítéletét helybenhagyta, egyben kiterjesztve azt a Magyar Gárdával szimbiozisban működő mozgalomra is.

A panaszolt esetben a rendezvény résztvevőinek egy része a Magyar Gárdával azonosítható formaruhában jelent meg, a hivatkozott bírósági ítéletekben is elemzett katonai rendben álltak, továbbá az egyesületre, illetve a mozgalomra utaló szimbólumokat és köszöntést használtak, a külvilág számára egyértelműen megjelenítve azt az üzenetet, hogy a jogerős bírósági ítélet ellenére a Magyar Gárda tovább működik. A videofelvételekből az is egyértelmű, hogy a rendezvény katonai jellegét egyéb körülmények is erősítették (tiszteletadás), és elhangzottak a Magyar Gárda mozgalomra jellemző köszöntések.

A Szabs.r. 10/C. §-ának a rendezvény idején nem volt kialakult bírói gyakorlata, a jogalkalmazás még nem munkálta ki, hogy amennyiben – mint a tárgybeli esetben is – a társadalmi szervezet felosztatásának oka több magatartás együttes tanúsítása, úgy ezen magatartási elemek közül valamennyinek az egyidejű tanúsítása szükséges-e ahhoz, hogy a szabálysértés megvalósuljon, vagy egyes elemek önálló megvalósulása is megalapozza a szabálysértési felelősséget. A Testület álláspontja szerint azonban jelen esetben az egyidejűleg megvalósuló magatartási elemek – egyenruha viselés, katonai jellegre utaló alakzatban való fellépés, a felosztatott mozgalomhoz kötődő köszöntés használata – ahhoz mindenképpen elégségesek voltak, hogy a feljelentés megtételéhez szükséges gyanú szintjét elérjék, és így a foganatosított intézkedéseket megalapozzák.

A panaszossal szemben is szabálysértési feljelentésre került sor a Szabs. r. 10/C. §-a alapján, ő azonban – állítása szerint – nem volt formaruhában, és alakzatban sem állt. Ezzel szemben az Egri Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelében az áll, hogy az alakzatban lévő Új Magyar Gárda tagokat az igazoltatás megkezdése előtt a tér bal oldalára terelték, és az igazoltatott személyeket biztonsági körgyűrű vette körül, jól elhatárolva a rendezvényen megjelent szimpatizáns tömegtől. Az igazoltatás során a biztonsági háromszöget mindvégig fent tartották. A rendőrség által rendelkezésre bocsátott videofelvétel a rendőri előadást támasztja alá, azon egyértelműen látható, hogy a helyszínen lévő rendőrök sorfállal zárják körül az intézkedés alá vont gárdistákat, a felvételen civilvel szemben foganatosított intézkedés nem látható. A Testület azonban a panaszost a felvételen nem tudta beazonosítani, mivel a panaszos a Testület ezirányú kérésére ellenére nem küldött magáról fényképet, vagy videofelvételt beazonosíthatósága érdekében. Mivel a felvételek a rendőrségi álláspontot támasztják alá, a Testület nem fogadta el a panaszos azon állítását, hogy nem a felosztatott Magyar Gárda formaruhájában (vagy ahhoz hasonló öltözetben) vett részt a rendezvényen. A rendőrség tehát megfelelő jogalappal igazoltatta a panaszost az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdése kifejezetten biztosítja az adatrögzítés jogalapját, ha a kérdéses adatok további eljáráshoz szükségesek. A szabálysértési gyanú ez alapján megfelelő jogalapul szolgált, hiszen az adatok „további intézkedéshez, eljáráshoz [voltak] szükségesek”, mivel a szabálysértési feljelentést a panaszos adatai alapján tudták a rendőrök elkészíteni, illetve az eljárás lefolytatásához, a későbbi bizonyításhoz ez a lépés elengedhetetlenül szükséges volt.

Ezért nem helytálló a panaszos azon álláspontja, amely szerint személyes adatainak rögzítését „nem indokolta semmilyen olyan körülmény, amely a rendőrségi törvény 29. § (3) bekezdésében került felsorolásra”.

b) Az igazoltatás végrehajtása és az adatrögzítés kapcsán az arányosság kérdése érdemben nem vetődött fel, hiszen a szabálysértési eljárás megindításához, illetve lefolytatásához a panaszos személyazonosságának megállapítására és rögzítésére nyilvánvalóan szükség volt, és nincs olyan rendőri intézkedés, amely a legitimnek elfogadott cél elérésére kisebb fokú jogkorlátozás mellett alkalmas volna.

A fentiek szerint **az igazoltatást megfelelő jogalappal hajtotta végre a rendőrség, és a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozása aránytalannak sem tekinthető.**

c) A továbbiakban vizsgálni kellett, hogy – ahogy a panaszos állítja – jogszerűen került-e sor a lakcímkártya elkérésére.

Az igazoltatással kapcsolatos kötelezettségeket az Rtv. 29. § (2) bekezdése rögzíti, hogy az „igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni”. Ez a bekezdés rendelkezik arról is, hogy a „személyazonosságot – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat”, végül hogy az „igazoltatott kizárólag ezen okmányok egyikének bemutatására kötelezhető”. A 29. § (8) bekezdése rendelkezik arról, hogy mit kell személyazonosító adaton érteni: „az érintett személy nevét, születési helyét, születési idejét és anyja születési családi és utónevét”.

Az Rtv. hatályos szabályai szerint tehát igazoltatás során a lakcímkártya átadására az igazoltatott nem kötelezhető. Szintén nem kötelezhető a lakcímkártyán szereplő adatok közlésére. Ez következik részben logikai értelmezéssel abból, hogy a lakcímadatok okmánnyal való igazolásának kötelezettsége alóli mentesítés kiüresedne, ha az érintett egyébként kötelezhető volna a lakcímkártyán szereplő adatok közlésére, másrészt abból, hogy az Rtv. 29. § (3) bekezdés a személyazonosító adatok rögzítését írja elő, illetve teszi lehetővé, ezek között pedig a lakcímadatok nem szerepelnek.

Az Avtv. 3. § (1) bekezdése szerint személyes adat akkor kezelhető, ha ahhoz az érintett hozzájárul. Bár elvileg felvethető, hogy lakcímadatainak közlésekor a panaszos hozzájárulását adta az adatok kezeléséhez, a Testület álláspontja szerint a közhatalmi feladatot ellátó rendőr és az intézkedés alá vont személy aszimmetrikus viszonyában e jogszabályhely alapján nem tekinthető jogszerűnek sem az adatkérés, sem az adatrögzítés.

A Testület a lakcímkártya elkérése kapcsán elfogadta a panaszos állítását, egyrészt mivel a rendőrségi dokumentumok nem cáfolták, hogy erre az igazoltatások alkalmával sor került volna, másrészt mivel a videofelvételek alapján megállapítható, hogy az intézkedő rendőrök

jellemzően elkérték az igazoltatottak lakcímkártyáját (igaz, hogy a videókból az is kiderül: általában elfogadták a kártya átadásának megtagadását).

A rendőrség eljárása ezért sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát, azonban e jogsértés súlyát a Testület csekélynek ítélte tekintettel arra, hogy a rendőrség tudomására olyan adat jutott, amelyet a szabálysértési eljárásban egyébként is szükségszerű volt megszereznie és egyéb módon kezelnie.

Mivel a panaszossal szemben fogatosított intézkedésről a Testületnek nem állt rendelkezésére videofelvétel, nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy elhangzott-e az intézkedő rendőr részéről olyan kijelentés, hogy amennyiben a panaszos nem adja át a lakcímkártyáját, órákig az intézkedés helyszínén kell tartózkodnia. **Fentiek miatt az emberi méltósághoz való jog sérelme e tekinteten nem volt megállapítható.**

d) A panaszos sérelmezte, hogy az igazoltatás nem zajlott szabályszerűen.

A panasz szerint az igazoltató rendőr nem köszönt, nem is mutatkozott be, mielőtt a panaszossal szemben intézkedni kezdett. A panaszossal szembeni intézkedésről videofelvétel nem állt a Testület rendelkezésére, a másokkal szemben fogatosított intézkedésekről készült felvételek alapján azonban a Testület azt a következtetést vonta le, hogy az igazoltató rendőrök azonosítási kötelezettségüknek jellemzően megfelelően eleget tettek, az igazoltatás jogalapjául pedig az Rtv. 29. § (1) második fordulata (közbiztonság védelme) jelölték meg.

Tekintettel arra, hogy a rendőri felvételek, valamint a panasz adatai egymásnak ellentmondanak, a Testület nem tudott megnyugtatóan állást foglalni a tekintetben, hogy az igazoltató rendőr megfelelően azonosította-e magát, ezért **a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az azonosítás tekintetében nem tudta megállapítani.**

Ugyanakkor a felvételek tanúsága szerint a panaszjogról való kioktatás valóban több esetben elmaradt, noha az Rtv. 20. § (2) bekezdésének utolsó fordulata egyértelműen rögzíti, hogy az intézkedést követően „a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről”.

Az Egri Rendőrkapitányság vezetője tájékoztató levelében maga is leírta, hogy egyes igazoltató rendőrök nem tájékoztatták az igazoltatott személyeket panaszjogukról. Fentiek alapján a Testület nem látott okot a panaszos azon állításának kétségbe vonására, hogy az intézkedés során nem tájékoztatták panaszjogáról.

A Testület a panaszjogról való tájékoztatást garanciális jelentőségűnek tartja, mivel ez biztosítja a további tájékoztatások mellett azt, hogy az érintett, amennyiben vitatja a rendőri fellépés jogszerűségét, megismerje a megfelelő jogorvoslati formát. Tekintve, hogy az igazoltatásról az érintett írásos dokumentációt nem kap, a szóbeli tájékoztatásnak kiemelt jelentősége van.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a panaszosnak sérült a panaszjoga, amikor az igazoltatást követően nem tájékoztatták a törvényben biztosított

panaszlehetőségekről. A Testület utal arra, hogy a kapitányságvezető tájékoztatása szerint az eljáró rendőrökkel szemben ezen mulasztás miatt fegyelmi eljárás indult.

e) A panaszos külön sérelmezi, hogy megalázó volt számára, hogy barátai, ismerősei szeme láttára igazoltatták, megfenyegették, és úgy bántak vele, mint egy bűnözővel.

A Testület fentiekben kifejtett álláspontja szerint a rendőrség megfelelő jogalappal és az arányosság követelményét is szem előtt tartva foganatosított igazoltatást a panaszossal szemben. A felvételek megtekintése során az is nyilvánvalóvá vált, hogy – ellentétben a panaszos állításával – a fellépő rendőrök higgadt, kulturált hangnemben bonyolították le az intézkedéseket.

A mégoly enyhe rendőri intézkedés is szükségszerűen korlátozza a személy méltóságát valamilyen fokig, hiszen az érintett az intézkedés idejére egy más személy „hatalma” alá kerül, utasításainak köteles engedelmeskedni.

Ha azonban az intézkedésre megfelelő jogalappal és az arányosság követelményének szem előtt tartásával kerül sor, akkor legfeljebb szabályszerű jogkorlátozásról, és nem jogsértésről van szó. Ráadásul a panaszosnak számítnia kellett arra, hogy amennyiben egy jogerősen felosztatott szervezet külsőségeit magára öltve jelenik meg egy nyilvános rendezvényen, vele kapcsolatban felmerülhet a szabálysértés gyanúja (amiről egyébként a rendőrség a rendezvény szervezőjét több ízben, kimerítően tájékoztatta is), és vele szemben rendőri intézkedés kezdeményezhető.

A Testület tehát úgy ítélte meg, hogy a panaszosnak a megalázó rendőri fellépésre vonatkozó panasa nem megalapozott, az emberi méltósághoz való jog korlátozása nem lépte túl az igazoltatással feltétlen együtt járó mértéket.

2) A panaszos sérelmezte, hogy az iratát nem csak az intézkedést megkezdő rendőr ismerte meg, hanem más, az igazoltatásba bekapcsolódó rendőr is, holott álláspontja szerint erre „kívülálló” nem lett volna jogosult.

A Testület utal arra, hogy az Rtv. 29. § (1) bekezdése „a rendőr” megjelöléssel – az ott írt ok valamelyikének fennállása esetén – általános felhatalmazást ad az igazoltatás végrehajtására. Nincs külön rendelkezés arra sem, hogy kinek kell az adatrögzítést végrehajtania, a 29. § (3) bekezdése szerint – az ott írt esetekben – „rögzíteni kell” az igazoltatott személyes adatait.

A törvényi rendelkezésekből megállapítható, hogy az igazoltatás és adatkezelés jogszerűségét nem érinti, ha abban több rendőr vesz részt akár úgy, hogy az igazoltatással kapcsolatos feladatokat eleve megosztják, például egyikük lép fel közvetlenül az érintett személlyel szemben, míg egy másik rendőr rögzíti az adatokat, akár úgy, hogy az igazoltatás során lép fel újabb rendőr, aki többlettájékoztatást ad, vagy más segítséget nyújt. Ez utóbbi megoldás valósult meg a helyszínen, amikor a már igazoltatott személyeket tájékoztatták, hogy velük szemben szabálysértési feljelentést fognak tenni.

A Testület állásfoglalása szerint nem sértette a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő jogát a rendőrség azzal, hogy több rendőr vett részt az igazoltatásban.

IV.

A fentiek alapján a Testület nem tudta megállapítani a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az igazoltatás szabályszerűsége tekintetében, valamint az emberi méltóság sérelmét a rendőri „fenyegetés” tekintetében, megállapította azonban, hogy sérült a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő joga azzal, hogy az igazoltatás során lakcímkártyáját elkérték. Sérült továbbá a panaszos panaszjoga, mivel a rendőrség nem tájékoztatta őt arról a lehetőségről, hogy a rendőri intézkedéssel szemben panasszal tud élni.

Annak megítélésakor, hogy a megvalósult jogsértés megállapítása nyomán a Testület az ügyet az országos főkapitánynak, vagy az intézkedést fogantató szerv vezetőjének küldje meg, a Testület eltért egy korábbi, a jelen panasszal tartalmában nagy hasonlóságot mutató panaszbeadvány kapcsán kialakított álláspontjától, és részben korábbi gyakorlatától is. A 359/2010 (VII. 7.) számú állásfoglalásában ugyanis a Testület a panaszjog sérelme kapcsán – tekintettel e jognak a rendőri jogsértések megelőzésében, illetve orvoslásában betöltött kiemelt jelentőségére – állásfoglalását megküldte az országos rendőrfőkapitánynak, ezzel szemben a jelen ügyben ezt nem tartotta szükségesnek.

A Testület eddigi működésének tapasztalatai alapján ugyanis elkerülhetetlennek látja a jogsérelem súlyos vagy csekély fokával összefüggésben kialakított gyakorlatának részleges felülvizsgálatát, dogmatikai pontosítását. Noha az Rtv. 93. § (2) bekezdése „az alapvető jogot csekély mértékben sértő intézkedésekről” beszél, nyilvánvaló, hogy egy jogsértés esetén ilyen jellegű fokozatokról beszélni nem lehet: a rendőri intézkedés vagy megfelel a jogszabályi követelményeknek, mely esetben jogszerű, vagy nem, mely esetben jogsértő. Nem értelmezhető ebben az összefüggésben a jogsértés mértéke, kisebb vagy nagyobb foka. Ami vizsgálható, az az, hogy a rendőri tevékenységre vonatkozó norma megsértése az adott körülmények között az érintettnek milyen fokú érdeksérelmet okozott, ebben a tekintetben ugyanis értelmezhető a fokozatosság. Míg a jogsértés megítélése dichotóm jellegű (azaz vagy megtörtént, vagy nem), addig a megvalósult rendőri jogsértés okozhat súlyosabb vagy kevésbé súlyos érdeksérelmet az adott ügy körülményeinek függvényében. Az Rtv. 93. § (2) bekezdésének helyes értelmezése tehát az, hogy amennyiben a jogsértés csekély mértékű érdeksérelmet okoz, úgy a kérdéses ügyet a Testület az országos főkapitány helyett az érintett rendőri szervnek küldi tovább elbírálásra.

Ennek tisztázása után a Testület azt vizsgálta, hogy a jelen ügyben kétségtelenül megvalósult jogsértések jelentős érdeksérelmet okoztak-e a panaszosnak. A lakcímadat kapcsán megállapított jogsérelemmel okozott érdeksérelmet – mivel ezt az adatot a rendőrségnek a szabálysértési eljárásban egyébként is be kellett volna szereznie – csekély fokúnak minősítette. Szintén csekély fokúnak ítélte meg a panaszjogról való tájékoztatás elmaradásával okozott sérelmet a Testület, mivel a panaszos utóbb határidőben elő tudta terjeszteni a Testületnél a panaszát és jogos érdekét maradéktalanul érvényesíthette.

A fenti érvelés alapján a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt az intézkedést foganatosító rendőri szerv vezetőjének küldte meg.

Budapest, 2010. augusztus 25.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület